

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Filozofická fakulta

Ústav věd o umění a kultuře

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Autor práce a studijní obor: Žaneta Janálová, Bc. Dějiny a filozofie umění

Název práce: Zvířecí motivy ve výtvarné kultuře konfesních polemik 16. století

Vedoucí práce: PhDr. Kateřina Horníčková, Ph.D.

Slovní vyjádření, náměty a otázky k obhajobě:

Diplomová práce Žanety Janálové se věnuje přitažlivému tématu výkladu významu zvířecích motivů v obrazovém dekoru tisků a rukopisů konfesní polemiky z českého prostředí. Toto téma je probádáno zejména v německém prostředí v pracích, které se týkají luteránských tisků, i když ani zde není zaměřeno na zvířecí motivy častým tématem. V Čechách ale téma zkoumáno nebylo, a navíc se autorka primárně zabývá díly vyšlými z prostředí českého utrakvismu a české katolické protibratrské polemiky - tedy zcela mimo hlavní badatelské zaměření zahraniční literatury. Hned na počátku je tedy třeba ocenit, že autorka nutně musela jít při svém výzkumu nevyšlapanou cestou, a potýkala se s nedostatkem modelové literatury, na kterou by mohla navázat.

Pro svoji analýzu si vzhledem k šíři tématu nakonec vybrala tři díla – jednak iluminace Jenského kodexu, utrakvistického sborníku, obsahujícího mj. obrazové antiteze, a úvodní vyobrazení dvou tisků katolíka Václava Brosia proti Jednotě bratrské. Nejsilnější částí práce jsou samotné rozbory, kde autorka prokázala schopnost pracovat přímo s díly a biblí jako základem pro odvození morálních významů jednotlivých zvířecích motivů. S autorkou lze souhlasit, že zvířecí

vyobrazení byla využívána jako prostředek v komunikaci morálních obsahů mezi autorem a divákem (s. 36).

Práce má ale i zásadní slabiny, které jdou zčásti na vrub uspěchanému dokončování práce. Čtenáře vyrušují hlavně zbytečné nepřesnosti v terminologii (reformační řády, Jednota bratská místo Bratrská!), jazykově nešikovné až místy nesmyslné větné vazby a zásadní stylové nedostatky, gramatické chyby (v interpunkci souvětí, i/y, časté chyby ve skloňování), překlepy (Brodus místo Brosius hned v anotaci) i nepřesnosti obsahové, zejména přílišné generalizace nebo nepřesvědčivá srovnání (fol. 29- Lorenzetii, Alegorie dobré a špatné vlády).

Nedostatky jsou bohužel i ve členění práce, kdy kapitola o vzniku knižní a tištěné kultury je zbytečně obsáhlá a míjí se s hlavním zaměřením práce. Autorka na ni vyplývala mnoho sil, které mohla věnovat přímo charakterizaci konfesní polemičky jak v rukopisné, tak tištěné podobě. Naopak opominula důkladnější představení zvířecích motivů jako hlavního zaměření práce. Vzhledem k významu Jenského kodexu, který je jedním ze dvou hlavních téžisek práce, je i představení kodexu příliš povrchní a nepostihuje kontext vzniku ani účel (autorka uvádí privátní účel či dokonce osobní zbožnost?) a význam díla. Autorka se nezamyslela nad tím, že sborník pochází z univerzitního prostředí, poskytuje argumenty a má didaktický charakter, a byl vytvořen *causa memoriae* (uchování památky/paměti). Podobně omezené je i představení Brosiových tisků, zatímco není vůbec jasné, proč se v práci nachází kapitola o Schererovi.

V bibliografii chybí některé důležité tituly k reformační vizuální kultuře a tiskům, čímž trpí kulturní výklady textu, vedle prací Roberta Scribnera i první nadkonfesní zpracování reformační kultury Umění české reformace 1380-1620. Rovněž využití ikonografických příruček mohlo být důkladnější – proč nebyl využit Hallův slovník námětů a symbolů, nebo Lexikon křesť. ikonografie? Seznam pramenů v bibliografii má rovněž značné nedostatky po formální stránce.

Kvůli velkému množství nedostatků a neobratnosti formulací s velkými výhradami, ale nakonec přesto práci **doporučuji k obhajobě**, přičemž jsem vzala v úvahu náročnost a novost úkolu - a klasifikuji známkou dobře. Autorka by se při obhajobě měla vyjádřit nejen k výše uvedeným námitkám, ale zodpovědět následující otázky, např. jak vidí autorka proměnu významu zvířecích symbolů mezi středověkými díly, utrakvistickou polemikou a polemikou 16. století. V jakém prostředí a jaký účel měl dle aktuálních poznatků Jenský kodex? Jak souvisí užití zvířecích motivů a monster v obrazové polemice? Při obhajobě by rovněž měla představit

rozdíly – pokud existují - mezi použitými vizuálními prostředky konfesních polemik u utrakvistů, luteránů a katolíků.

Navrhovaná klasifikace: dobře

.....
podpis vedoucího práce

V Českých Budějovicích dne 11. 1. 2022

Stupeň klasifikace:	výborně	velmi dobře	dobře	nevyhověl
---------------------	---------	-------------	-------	-----------